

Till: info@nacka.se

Nacka Miljövårdsråd är en partipolitiskt och religiöst obunden förening med både enskilda personer och ett stort antal nackaföreningar (bostadsföreningar, idrottsföreningar m.fl.) som medlemmar. Miljövårdsrådet ska verka för en god boende-, arbets-, trafik- och fritidsmiljö. Nacka Miljövårdsråd är remissorgan i kommunala planfrågor. Nacka Miljövårdsråd bildades 1969. Hemsida: <http://www.nackamiljo.se/>.

Från Nacka Miljövårdsråd

Nacka 2013-08-14

Till Tekniska nämnden, VA- och avfallsheten, 131 81 Nacka

Angående TN 2013/156-003, Avfallsplan 2020

Synpunkter: Nacka miljövårdsråd har tagit del av förslaget till ny avfallsplan, och ser positivt på ambitionen och försöken att åtgärda uppkomna avfallsproblem på både kort och lång sikt. Vi vill dock särskilt peka på några *grundläggande svårigheter* som vi återkommer till i sammanfattningen.

Vi ser positivt på ambitionen i avfallsplanen, men vill peka på strukturella brister som vi önskar ska beaktas på lång sikt. Avfallsplanen kan ses som en karta för önskad utveckling, men terrängen skiljer sig från kartan. Avfallsplanen är ett resultat av politiska kompromisser som vi ser skäl att återkomma till. Ökande krav på en uthållig och hållbar utveckling skapar ökande krav på avfallshanteringen.

Förslaget till avfallsplan innehåller mängder av *goda föresatser*, men känns samtidigt som mer av en vilja att *försöka styra ett ökande avfallsflöde*. Enligt de uppföljningar som gjorts har utvecklingen tyvärr i många avseenden gått mot ökad avfallsmängd, vilket strider mot de mål som satts upp.

Mycket beror detta på kommunens starka tillväxt och ökande befolkning, men också på ökad *konsumtionsnivå som skapar mer avfall*. Det är ytterst väsentligt att detta beaktas. *Styrmedel* saknas i hög grad i dagens läge, och vi ser med stark oro på utvecklingen. Här är det viktigt att en mer direkt koppling mellan konsumtion och avfallshantering etableras på marken - och marknaden!

Det gamla uttrycket "mota Olle i grind" torde vara väl bekant och i hög grad tillämpligt. *Problemen bör åtgärdas vid källan.* Frågan är närmast hur, och här vill vi försöka peka på några tänkbara utvecklingslinjer. Avfallsproblemen bör inte i alltför hög grad åläggas kommun och konsumenter.

Producentansvaret bör betonas och följas upp genom producentorganisationer och lokala företag som i sin dagliga verksamhet oftare bör ta emot avfall som genererats av de varor de själva sålt, tex elektronik. Detta bör kunna samordnas genom producentorganisationer och köpcentra.

Inte heller har *målsättningen att förebygga uppkomsten av avfall* kommit till uttryck i riktigt **effektiva åtgärder** så vitt vi kan se. Skälen till detta är många, men framför allt ökande befolkning och ökande konsumtion i form av import, vilket ökar avfallsmängden. Samtidigt exporterar vi många av den ökande konsumtionens avfallsproblem till producentländer, vilket gör att kommunens ekologiska 'fotavtryck' ökar. *En långsiktig lösning av dessa problem kräver ytterligare åtgärder som i dagens läge ligger utanför det kommunala ansvaret.* Kommunens ansvar är nu främst avfall från bostäder.

Men i det kommunala ansvaret innefattas sådant som *förebyggande av lokalt avfall*, samt *omhändertagande av lokalt avfall*, liksom kontroll av att lokala avfallsproducenter i form av företag och hushåll får tillgång till effektiva system som underlättar och befordrar en önskad utveckling. Därvid har det föreslagits att *även företag får tillgång till kommunala återvinningscentraler*, eftersom exempelvis byggavfall har visat sig skapa ökande problem, genom illegal dumpning. Vi instämmer.

Härvidlag torde en väl fungerande **infrastruktur** för omhändertagande av avfall vara av central betydelse. *Det ska vara enkelt och lättillgängligt för företag och hushåll att genomföra önskade åtgärder.* Det är viktigt att varje stadsdel har tillgång till ett **nät av återvinningscentraler**, baserat på folkmängd och logistisk infrastruktur. I dagens läge är detta system otillräckligt. Vidare bör lokala avfallsdeponier i form av återvinningscentraler **ges en attraktivare utformning.** Mer positivt!

Återvinningscentralerna bör namnges på ett sätt som bidrar till *ökat lokalt ansvar.* En vision! Ekologiskt centrum, ekocenter, miljövårdscenter och liknande uttryck kanske ger en mer positiv bild av verksamheten om dessa *kompletteras med noggrann skötsel.* De bör utformas så att det ligger i närboendes och företags intresse att dessa *sköts på ett vårdat sätt.* Eventuellt kan elever engageras i tillsynen, liksom centraler i anknytning till stormarknader kan omfattas av kommunala regler och etableringsföreskrifter och avtal. Särskilda *miljövårdar* för återvinningscentraler bör anställas.

Närhet och korta avstånd till återvinningscentralerna är väsentlig, varför *nätets täthet bör ökas* vad gäller *volymavfall.* Eftersom en ökande andel av konsumtionen sker via stormarknader och gallerior bör dessa kunna innefattas i ett bättre fungerande återvinningssystem, där det faller sig *naturligt att ta med visst avfall till en välvårdad återvinningscentral när man företar en inköpsresa hemifrån.* Det ska *inte heller vara nödvändigt att ha bil för att ta sig till återvinningscentraler.* Därvidlag bör skapas bättre möjligheter för de som ej har bil att utnyttja och använda återvinningscentralerna.

Minicentraler inom gångavstånd bör upprättas, med tillsyn och grannsamverkan. **Brukaravtal!**

Vi föreslår även att man skapar bättre möjligheter för gemensam uppsamling och transport av sådant avfall som kräver transport till återvinningscentral, exempelvis genom kommunal upphandling av flexibla och bättre fungerande avfallstjänster för grovsopor och miljöfarligt avfall. *Regelbundna täta uppsamlingsturer och möjlighet att beställa samordnad transport* skulle kunna vara en lösning.

Avfall ska inte i första hand betraktas som sopor utan som en potentiell resurs. Vi återkommer till avfallsdefinitionen, som vi anser är lite för vidlyftig i vissa avseenden, vad gäller 'trädgårdsavfall' och 'matavfall'. Med väl fungerande kompostering av icke animaliskt 'matavfall' och 'trädgårdsavfall' kan uppkomsten av avfallstransporter förebyggas då detta avfall i stället kan omvandlas till matjord.

Inom varje villaområde bör lokala möjligheter till kompostering underlättas, liksom inom andra bostadsområden och stadsdelar, så onödiga transporter och förbränning av dessa material undviks. Självklart bör villaföreningar, bostadsrättsföreningar och hyresvärdar åläggas ansvar för att detta ska fungera. Att kommunen har tillsynsansvar innebär ju samtidigt att uppkomsten av avfall ska hejdas.

Att öka graden av lokal kompostering är ett sätt att nedbringa avfallsmängderna och skapa ökade resurser. Vi hänvisar i övrigt till våra tidigare remissvar på tidigare avfallsplaner. Mycket av det vi påpekade då har tyvärr inte åtgärdats. Vi betonar också att avfallskvarnar i avlopp inte är helt bra.

Återanvändning är också ett sätt att nedbringa avfallsmängderna. Vi anser att marknader och plats för återanvändning bör upprättas i anslutning till existerande stormarknader liksom lokalt inom bostadsområden. Även återvinningscentralerna bör skapa rutiner och kontakter för att öka återanvändningen genom mottagning och sortering av återanvändbart material i samarbete med företag och föreningar, exempelvis 'second hand', 'loppmarknader' mm. Även här brukaravtal!

Nacka kommun har egentligen förutsättningar att bli en ledande miljökommun om ambitionen finns. Vi har en högutbildad, ekonomiskt välbeställd och relativt miljömedveten befolkning intresserad av att bevara och vårda den lokala miljön. Vad som fattas är visioner och fungerande rutiner.

NOT: I dagens läge är tyvärr alltför stor andel av infrastruktur och transporter beroende av bilismen, som utgör ett väl så stort problem som det lokal avfallet. Utsläppen och föroreningarna från bilismen är av central betydelse, men kallas ej för avfall. Inom avfallsplanen har detta problem ej kunnat beaktas, enbart som bieffekt av transporterna, men är ett i sammanhanget viktigt problem.

Det är väsentligt att långsiktigt nedbringa och effektivisera miljöstörande biltransporter och andra transporter samt energianvändning för uppvärmning mm. Konsumtions- och produktionsmönster som bidrar till miljöförstöring och växthuseffekt samt att avfalls- och återvinningsproblemen ökar kräver en långsiktig omställning som ännu knappt är påbörjad. Vi ser fram emot ytterligare åtgärder.

Avfallsplanen är sammanfattningsvis enbart *ett litet steg i rätt riktning*. Det mesta återstår, men vi ser positivt på ambitionen att påbörja en utveckling mot ett mer långsiktigt hållbart samhälle med en mer hållbar utveckling. ***Ett tätare nät av återvinningscentraler, ökat återbruk och återanvändning, konsument- och producentavtal, samt en förskjutning av konsumtionen mot mer kvalitativt hållbara konsumtionsmönster kan skapa ökade förutsättningar för ett miljövänligare samhälle. Härvidlag stöder vi alla positiva åtgärder. Vi ser fram emot ett ökat lokalt samarbete!***

Nacka 2013-08-14.

För Nacka Miljövårdsråd

Torgny Domeij

Bilagor:

[Nacka Miljövårdsråds remissvar på Avfallsplanen, 2000-06-29](#) layout kan avvika från insänt svar.

[Nacka Miljövårdsråds remissvar på renhållningsordning med avfallsplan 2006-2010, 2005-11-25.](#)

[Nacka Miljövårdsråds remissvar](#), 2012-03-09 på nya föreskrifter om avfallshantering i nacka kommun
Förslag utställt för granskning 6 februari 2012 till 9 mars 2012.